

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ถือเป็นอุบัติการณ์การเกิดโรคครั้งใหม่ที่มีความแตกต่างจากโรคติดเชื้อที่มีสาเหตุจากเชื้อไวรัสโคโรนาที่ผ่านมา เช่น โรคซาร์ส (Severe Acute Respiratory Syndrome: SARS) และโรคเมอร์ส (Middle East Respiratory Syndrome: MERS) โรคนี้มีการแพร่กระจายอย่างรวดเร็ว ทำให้อัตราป่วยและอัตราตายเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ในปัจจุบันยังไม่มียาที่รักษาเฉพาะเจาะจง และวัคซีนป้องกันโรคก็ยังไม่สามารถป้องกันการติดเชื้อได้ เพียงแค่ลดความรุนแรงของการป่วย จึงส่งผลให้มีผู้ป่วยและผู้เสียชีวิตจำนวนมากในหลายประเทศทั่วโลก รายงานการป่วยทั่วโลก พบจำนวนผู้ป่วยล่าสุด 513,955,910 ราย เสียชีวิตจำนวน 6,249,700 ราย อัตราการป่วยตายเป็นร้อยละ 1.21 ลดลงจากการระบาดระลอกแรก ที่มีอัตราการป่วยตายเป็นร้อยละ 6.22 แต่สำหรับประเทศไทยพบว่ามีอัตราการป่วยตายเป็นร้อยละ 50 จากระลอกแรก โดยมีผู้ป่วยจำนวน 4,331,338 ราย เสียชีวิต จำนวน 29,143 ราย (กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2565 ข้อมูลเมื่อวันที่ 6 พฤษภาคม 2565) ในส่วนจังหวัดนนทบุรี มีผู้ติดเชื้อเป็นอันดับที่สามของประเทศ จำนวน 158 คน รองจากกรุงเทพมหานคร และภูเก็ต ซึ่งมีจำนวน 1,557 คน และ 227 คน ตามลำดับ (กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข, 2563)

ปัจจัยที่ทำให้เกิดการติดเชื้อมีหลายปัจจัย จากการศึกษาของประเทศสหรัฐอเมริกาพบว่า ปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญในการติดเชื้อโควิด-19 เกี่ยวข้องกับความอ้วนเป็นสาเหตุอันดับ 3 รองจาก โรคเบาหวานและหัวใจ โดยเฉพาะในกลุ่มวัยทำงาน อายุระหว่าง 18 – 49 ปี โรคอ้วนเป็นปัจจัยเสี่ยงอันดับ 1 มีโอกาสที่จะป่วยเพิ่มมากขึ้น 2 – 3 เท่า (สมเกียรติ แสงวัฒนาโรจน์, 2563) และจากรายงานทางการแพทย์ของผู้ป่วยโรคโควิด 19 ในประเทศจีนจำนวน 214 คน พบว่าในผู้ติดเชื้อที่มีดัชนีมวลกายมากกว่า 25 กิโลกรัม/ตารางเมตรมีความสัมพันธ์การเพิ่มความรุนแรงของโรคถึง 6.3 เท่า เมื่อเทียบกับผู้มีดัชนีมวลกายน้อยกว่า (สมเกียรติ แสงวัฒนาโรจน์, 2563) มีรายงานว่า คนอ้วนมีโอกาสเข้าโรงพยาบาลจากการติดเชื้อได้มากกว่าคนผอม ถึงร้อยละ 113 อีกทั้งยังเพิ่มอัตราการนอน ICU สูงกว่าคนผอมถึงร้อยละ 74 และพบอัตราการเสียชีวิตจากโควิด 19 ได้มากกว่าคนผอมร้อยละ 48 ดังนั้นสตรีที่มีโรคอ้วนจึงถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มเสี่ยงสูงที่จะเกิดอาการรุนแรงหากได้รับเชื้อโควิด 19 เนื่องจากผู้ที่มีภาวะอ้วนนั้นจะมีปริมาณไขมันสะสมทั้งในช่องท้องและช่องอกมากกว่าปกติ ปริมาณไขมันที่สะสมมากเข้า ก็จะไปดันกระบังลมให้ขึ้นไปเบียดกับช่องอก จนปอดไม่สามารถขยายตัวได้เต็มที่ เมื่อเกิดภาวะปอดอักเสบจากการติดเชื้อโควิด 19 ก็จะไปเพิ่มโอกาสให้เกิดระบบทางเดินหายใจล้มเหลวได้ง่ายขึ้น เมื่อภาวะทางเดินหายใจล้มเหลวก็จะมีความเสี่ยงในการเสียชีวิตที่สูงขึ้นไปด้วย (อารีสา มโนชญ์พิติพงศ์, 2021) อีกทั้งโรคอ้วนมักจะทำให้เกิดโรคเรื้อรังอื่นๆ ด้วย ได้แก่ โรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง และไขมันในเลือดสูง ส่งผลให้ร่างกายอยู่ในสภาพที่ไม่แข็งแรง เมื่อได้รับเชื้อโควิด 19 เข้าไป

อาการจึงรุนแรงมากขึ้นและอาจลุกลามไปอวัยวะต่าง ๆ เช่น ไต ปอด และหัวใจ จนก่อให้เกิดภาวะการทำงานล้มเหลว และนำไปสู่การเสียชีวิตได้

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สามารถแพร่กระจายเชื้อจากคนสู่คนผ่านทางเดินหายใจ ละอองของเสมหะ การไอ จาม การสัมผัส น้ำมูก น้ำลายในระยะประมาณ 1-2 เมตร และการสัมผัสละอองเชื้อที่ตกอยู่ตามพื้นผิววัสดุแล้วนำมาสัมผัสกับปาก จมูก ตา โดยผู้ที่ติดเชื้อส่วนใหญ่จะมีอาการไม่ได้จำเพาะต่อโรค อาการและอาการแสดงมักแสดงภายใน 14 วันที่สัมผัสเชื้อ ที่พบบ่อย ได้แก่ ไข้ ไอ อ่อนเพลีย หายใจถี่ หายใจลำบาก ปวดเมื่อยตามตัว ปวดศีรษะ เจ็บคอ น้ำมูกไหล ถ่ายเหลว คลื่นไส้ อาเจียน สูญเสียการรับรสหรือกลิ่น อาการคล้ายกับผู้ที่เจ็บป่วยด้วยโรกระบบทางเดินหายใจอักเสบ บางรายมีอาการรุนแรงถึงขั้นเสียชีวิต (เสาวภา ทองงาม สุพิศตรา ภูมุล และรณิษฐา รัตน์รัตน์, 2563) การติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลกระทบต่อภาวะสุขภาพของผู้ติดเชื้อแตกต่างกัน บางรายอาจเกิดผลกระทบรุนแรงถึงขั้นเสียชีวิต ไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบต่อร่างกายเท่านั้นยังส่งผลกระทบต่อทางจิตสังคม ทำให้เกิดความเครียด ความวิตกกังวล เนื่องจากถูกแยกตัวออกจากสมาชิกในครอบครัว ญาติ บางคนต้องเข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล ไม่มีญาติมาเยี่ยม โดยเฉพาะสตรีวัยทำงานที่เป็นแม่บ้านที่ไม่สามารถทำหน้าที่ตามบทบาทของตนได้ นอกจากนี้ยังส่งผลกระทบต่อครอบครัว ผู้ที่ติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จะต้องได้รับการช่วยเหลือจากครอบครัว ทั้งเรื่องอาหาร การดูแลในช่วงที่รักษาตัว สมาชิกในครอบครัวจะมีภาวะเครียด วิตกกังวลว่า จะเกิดโรคแทรกซ้อน อีกทั้งต้องระวังตนเองและสมาชิกในครอบครัวไม่ให้ติดเชื้อด้วย และยังส่งผลต่อเศรษฐกิจในครอบครัว จากการทำต้องหยุดงาน ทำให้ขาดรายได้ รายได้ที่มีอยู่ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต บางครอบครัวต้องกู้เงินทำให้เป็นหนี้ ดังนั้นการป้องกันการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในสตรีที่มีภาวะอ้วนจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อลดอันตรายหรือผลกระทบที่เกิดจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ปัจจุบันยังไม่มียารักษาโรคโควิด 19 ที่เฉพาะเจาะจง มีเพียงการรักษาโดยใช้ยาที่มีอยู่ในรูปแบบต่างๆ หรือการรักษาตามอาการเท่านั้น อีกทั้งยังไม่มีวัคซีนเพื่อป้องกันไวรัสดังกล่าว ดังนั้นการป้องกันการเกิดโรคจึงถือเป็นวิธีการดูแลตนเองที่ดีที่สุดจากการติดเชื้อโควิด 19 โดยเฉพาะในชุมชนชาวมุสลิม เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ และวิถีการดำเนินชีวิตที่จำเป็นต้องมีการพบปะ การสัมผัสร่างกายกันและกัน และการรวมกลุ่มคนเป็นจำนวนมาก เช่น การทักทายกันด้วยวิธีการสลาม การละหมาดในมัสยิด การถือศีลอดในเดือนรอมฎอน การบริจาคชะกาต และการเดินทางไปประกอบพิธีฮัจญ์ เป็นต้น ซึ่งวิธีการป้องกันการเกิดโรคที่เหมาะสม นอกจากการคำนึงถึงขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ และวิถีการดำเนินชีวิตของกลุ่มชุมชนแล้ว ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนร่วมด้วย เนื่องจากชุมชนจะมีความเข้าใจในบริบทสังคมที่ตนเองอาศัย สามารถระบุวิธีการป้องกันที่มีความเหมาะสมกับบริบทของตนเอง ก่อให้เกิดการร่วมมือและการแก้ไขปัญหาอย่างยั่งยืน

จากรายงานสถิติของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าอิฐ จังหวัดนนทบุรี พบว่า ประชาชนในชุมชนท่าอิฐ เป็นโรคอ้วนถึงร้อยละ 56.1 โดยเป็นเพศชาย ร้อยละ 18.4 เพศหญิงร้อยละ 37.7 (รายงานสถิติของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าอิฐ จังหวัดนนทบุรี) ทั้งนี้เนื่องจากการดำเนินชีวิตประจำวันของสตรีมุสลิมส่วนใหญ่เป็นแม่บ้าน วิถีชีวิตของคนในชุมชน คือ ชอบรับประทานอาหารรสหวาน ขนมหวาน ไม่ค่อยออกกำลังกาย ด้วยเหตุผลคือ ไม่มีเวลา ต้องทำงาน หรือ ต้องหารายได้พิเศษ โดยขายอาหารฟาส์ฟู้ดบริเวณ

หน้าโรงเรียนในช่วงเช้าและเย็น และจากการสนทนากลุ่มสตรีมุสลิมจำนวน 15 คน เกี่ยวกับความเสี่ยงต่อการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 มากน้อยเพียงใด ต้องการได้รับการช่วยเหลือในการป้องกันโรคโควิด 19 หรือไม่ และอย่างไร พบว่า สตรีมุสลิมในชุมชนมีความเสี่ยงสูง เนื่องจากการเป็นแม่บ้านต้องไปตลาดหรือซื้ออาหารตามสั่ง จึงต้องพบปะกับคนอื่น บางคนมีอาชีพค้าขาย ก็ต้องพบปะคนจำนวนมากเช่นกัน รวมทั้งการละหมาดที่ต้องทำวันละ 5 ครั้ง ต้องเดินทางออกนอกบ้านบ่อย อีกทั้งบ้านแต่ละหลังอยู่ติดกันไม่มีรั้วกัน บ้านหลังไหนติดเชื้อโควิด บ้านหลังใกล้เคียงกันจะติดไปด้วย ด้วยเหตุนี้สองเดือนที่ผ่านมา คนในชุมชนจึงติดเชื้อโควิดทั้งหมู่บ้าน ต้องปิดหมู่บ้านเพื่อกักตัวตามนโยบายของรัฐ โดยเฉพาะคนอ้วนเมื่อติดแล้วต้องนอนรับการรักษาในโรงพยาบาลเกือบทุกคน และส่วนใหญ่ (12 ราย) ต้องการให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขมาให้ความรู้โดยเฉพาะสอนทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในการป้องกันโรคโควิด 19

การที่สตรีกลุ่มเปราะบางชาวมุสลิมจะสามารถปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด 19 ได้ถูกต้องเหมาะสม ต้องมีการเรียนรู้เกี่ยวกับโรคโควิด 19 และแนวทางการป้องกันการติดเชื้อ โดยการเรียนรู้และพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการปฏิบัติ ซึ่งการให้ความรู้มีหลายรูปแบบ การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เป็นการเรียนรู้โดยอาศัยพื้นฐานเดิมจากประสบการณ์ในแต่ละบุคคลร่วมกับกระบวนการกลุ่มที่เน้นการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มร่วมเรียนรู้ด้วยกัน แบ่งปันกัน โดยอาศัยการสื่อสารวิธีการต่างๆ ทำให้สมาชิกได้รับความรู้ใหม่และสามารถนำไปปฏิบัติได้ถูกต้อง ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ประสบการณ์ เป็นขั้นตอนที่นำความรู้และประสบการณ์เดิมมาพัฒนาเป็นองค์ความรู้และประสบการณ์ใหม่ของตนเอง 2) การสะท้อนความคิด/อภิปราย เป็นขั้นตอนการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เรียนรู้ซึ่งกันและกัน 3) ความคิดรวบยอด เป็นขั้นตอนการสร้างความเข้าใจ โดยการวิเคราะห์และสังเคราะห์สิ่งที่ได้เรียนรู้จากผลของการสะท้อนความคิดเพื่อนำไปสู่ความคิดรวบยอดให้เป็นความรู้ของตนเอง และ 4) การทดลองและประยุกต์แนวคิด เป็นขั้นตอนที่ต้องการให้ผู้เรียน นำผลจากความคิดรวบยอดที่เกิดขึ้นใหม่ ไปประยุกต์ใช้ในลักษณะหรือสถานการณ์ต่าง ๆ จนเกิดเป็นแนวทางของตนเอง

มีหลายการศึกษาที่นำแนวคิดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมไปใช้ในกลุ่มผู้ป่วยหรือผู้รับบริการ เพื่อให้ผู้ป่วยมีความตระหนักรู้ มีความรู้ และการปฏิบัติตนที่ถูกต้อง อาทิ การศึกษาของบุษกร กนแกม (2562) ได้ศึกษาผลของโปรแกรมส่งเสริมทักษะชีวิตแบบมีส่วนร่วมต่อความรู้เรื่องเพศศึกษา ทักษะชีวิต และพฤติกรรมป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่นตอนต้น โดยใช้การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ผลการศึกษาพบว่า หลังเข้าร่วมโปรแกรม กลุ่มทดลองมีความรู้เรื่องเพศศึกษา ทักษะชีวิต และพฤติกรรมป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อมของวัยรุ่นตอนต้นดีกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมและดีกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ และการศึกษาของอุไรวรรณ จิตวิวัฒนากุล (2564) ศึกษาผลของโปรแกรมการพัฒนาทุนชีวิตโดยใช้การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมต่อพฤติกรรมการป้องกันการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในวัยรุ่น อำเภอนาจะหลวย จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษา พบว่า หลังการทดลอง นักเรียนในกลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมป้องกันการตั้งครรภ์สูงกว่าก่อนทดลอง และสูงกว่ากลุ่มเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำแนวคิดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมาใช้ในการสร้างเสริมการเรียนรู้แก่สตรีเปราะบางที่มีภาวะอ้วน เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูงที่จะทำให้มีอาการรุนแรงมากขึ้น จนอาจเป็นอันตรายถึงชีวิตได้เมื่อติดเชื้อโควิด 19 ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความตระหนักรู้ต่อการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา

2019 มีความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับโรคโควิด 19 และการป้องกัน นำไปสู่การมีพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ถูกต้องและอย่างต่อเนื่อง และสามารถนำไปใช้ในการป้องกันโรคได้แม้ว่าโรคนี้อาจกลับมาระบาดซ้ำครั้งใหม่อีกก็ตาม

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการสร้างเสริมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมต่อความตระหนักรู้ในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในสตรีเปราะบางมุสลิม จังหวัดนนทบุรี

2.2 เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการสร้างเสริมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมต่อความรู้ในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในสตรีเปราะบางมุสลิม จังหวัดนนทบุรี

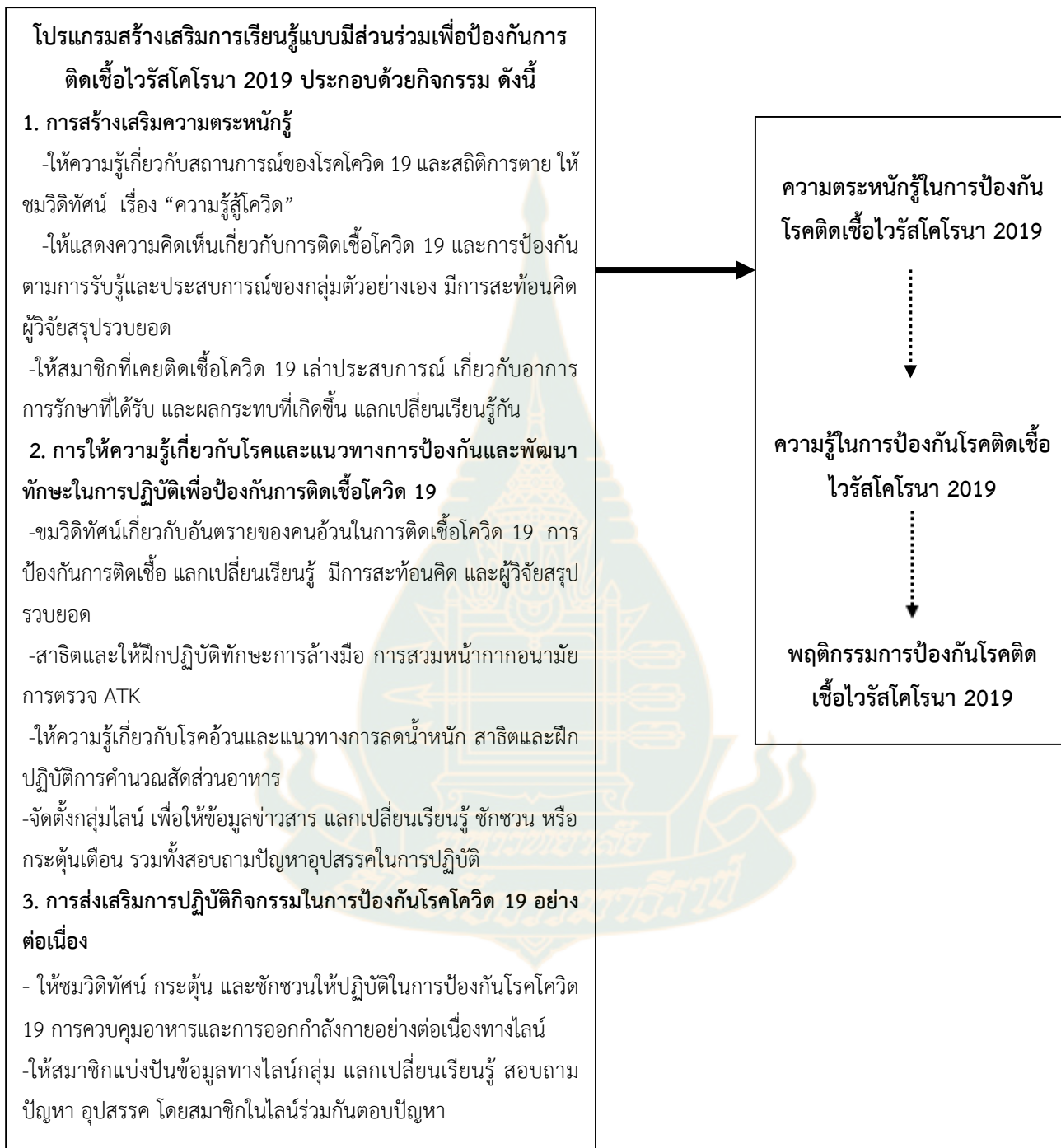
2.3 เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการสร้างเสริมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในสตรีเปราะบางมุสลิม จังหวัดนนทบุรี

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาผลของโปรแกรมการสร้างเสริมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมต่อความตระหนักรู้ในตนเอง ความรู้ และพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในสตรีเปราะบางมุสลิม โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เป็นการจัดการเรียนรู้โดยอาศัยประสบการณ์เดิมของแต่ละบุคคล ร่วมกับกระบวนการกลุ่ม ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ประสบการณ์ เป็นขั้นตอนที่นำความรู้และประสบการณ์เดิมมาพัฒนาเป็นองค์ความรู้และประสบการณ์ใหม่ของตนเอง 2) การสะท้อนความคิด/อภิปราย เป็นขั้นตอนการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เรียนรู้ซึ่งกันและกัน 3) ความคิดรวบยอด เป็นขั้นตอนการสร้างความรู้ความเข้าใจ โดยการวิเคราะห์และสังเคราะห์สิ่งที่ได้เรียนรู้จากผลของการสะท้อนความคิด เพื่อนำไปสู่ความคิดรวบยอดให้เป็นความรู้ของตนเอง และ 4) การทดลอง โดยนำความรู้ที่เกิดขึ้นใหม่ไปทดลองใช้จนเกิดเป็นแนวทางการปฏิบัติของตนเอง โดยรูปแบบการสอนเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ได้แก่ การอภิปรายกลุ่ม การระดมสมอง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อให้สตรีเปราะบางชาวมุสลิมเกิดการตระหนักรู้ถึงความรุนแรงของโรคโควิด 19 และความสำคัญในการป้องกันไม่ให้ตนเองติดเชื้อโควิด 19 มีความรู้ที่ถูกต้อง มีการนำความรู้มาแบ่งปันกันทำให้สมาชิกในกลุ่มได้รับความรู้ใหม่ นำไปสู่การมีพฤติกรรมการป้องกันโรคโควิด 19 ที่ถูกต้องเหมาะสม ดังแสดงในภาพที่ 1.1

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. สมมติฐานการวิจัย

4.1 หลังเข้าร่วมโปรแกรมการสร้างเสริมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ความตระหนักรู้ในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของสตรีเปราะบางมุสลิม ดีวก่อนเข้าร่วมโปรแกรมและดีวกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ

4.2 หลังเข้าร่วมโปรแกรมการสร้างเสริมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ความรู้ในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของสตรีเปราะบางมุสลิม ดีวก่อนเข้าร่วมโปรแกรมและดีวกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ

4.3 หลังเข้าร่วมโปรแกรมการสร้างเสริมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม พฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของสตรีเปราะบางมุสลิม ดีวก่อนเข้าร่วมโปรแกรมและดีวกว่ากลุ่มเปรียบเทียบ

5. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขอบเขตดังนี้

5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ สตรีมุสลิมที่มีภาวะอ้วน ดัชนีมวลกายมากกว่า 25 กก/ตร.ม. อาศัยอยู่ในตำบลท่าอิฐ อำเภอปากเกร็ด และตำบลละหาร อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จำนวนทั้งสิ้น 40 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มทดลอง เป็นสตรีมุสลิมที่อาศัยอยู่ในตำบลท่าอิฐ อำเภอปากเกร็ด จำนวน 20 คน และกลุ่มเปรียบเทียบเป็นสตรีมุสลิมอาศัยอยู่ใน ตำบลละหาร อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรีจำนวน 20 คน

5.2 ระยะเวลาการดำเนินการวิจัย ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนเมษายน พ.ศ. 2566

5.3 ตัวแปรในการศึกษา ได้แก่ ตัวแปรต้น คือ โปรแกรมการสร้างเสริมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ตัวแปรตาม คือ ความตระหนักรู้ในตนเอง ความรู้ และพฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 โปรแกรมการสร้างเสริมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หมายถึง ชุดของกิจกรรมที่จัดอย่างเป็นระบบ มีจุดประสงค์เพื่อการควบคุมปัจจัย/สาเหตุที่ทำให้เกิดการติดต่อของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มุ่งเน้นใช้วิธีการเรียนรู้จากการกระทำ (Learning by doing) โดยการดึงความสามารถของผู้เรียนออกมาและกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนและคิดแก้ปัญหา ประกอบด้วย 1) ประสบการณ์ การกระตุ้นให้ผู้เรียนตั้งประสบการณ์เดิมของตัวเองออกมาใช้ในการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการกลุ่ม 2) การสะท้อนและอภิปราย ให้ผู้เรียนสามารถแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกของตนเอง แลกเปลี่ยนกับสมาชิกในกลุ่ม 3) ความคิดรวบยอด โดยผู้สอนสรุปความคิดรวบยอดหลังจากทำกิจกรรมแต่ละกิจกรรม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจและเกิดความคิดรวบยอด และเข้าใจในเนื้อหา และ 4) การทดลองใช้ โดยให้ผู้เรียนนำไปปฏิบัติในสถานการณ์จริง โปรแกรมประกอบด้วย กิจกรรม 1) การเสริมสร้างความตระหนักรู้ โดยให้ความรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ของโรคโควิด 19 และสถิติการตาย ให้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการติดเชื้อโควิด 19 และการป้องกัน ตามการรับรู้และประสบการณ์เดิม มีการสะท้อนคิด ผู้วิจัยสรุปรวบยอด เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจมากยิ่งขึ้น และเกิดความคิดรวบ

ยอด และให้สมาชิกที่เคยติดเชื้อโควิด 19 เล่าประสบการณ์ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และผู้วิจัยสรุปรวบยอด 2) การให้ความรู้เกี่ยวกับอันตรายของคนอ้วนในการติดเชื้อโควิด 19 โรคอ้วนและแนวทางการลดน้ำหนัก อภิปรายกลุ่ม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการสะท้อนคิด และผู้วิจัยสรุปรวบยอด สาธิตและฝึกปฏิบัติทักษะการล้างมือ 7 ขั้นตอน การสวม ถอด ใช้น้ำสบู่ การตรวจ ATK สาธิตและฝึกปฏิบัติการคำนวณสัดส่วนอาหารที่ควรได้รับในแต่ละวันอย่างง่าย และ 3) การส่งเสริมการปฏิบัติกิจกรรมในการป้องกันโรคโควิด 19 อย่างต่อเนื่อง โดยให้ชมวิดีโอเกี่ยวกับ โรคโควิด 19 โรคอ้วน และวิธีการลดน้ำหนัก เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างเกิดความตระหนักมากขึ้น กระตุ้น และชักชวนให้ปฏิบัติในการป้องกันโรคโควิด 19 การออกกำลังกายอย่างต่อเนื่องทางไลน์กลุ่ม ให้สมาชิกแบ่งปันข้อมูลและเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับการป้องกันโรคโควิด 19 และการลดน้ำหนักทางไลน์กลุ่ม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผู้วิจัยสรุปรวบยอดความรู้ที่ได้รับ และให้สมาชิกสอบถามปัญหา อุปสรรคผ่านทางไลน์ โดยสมาชิกในไลน์ร่วมกันตอบปัญหา

6.2 ประสิทธิผลของโปรแกรมการสร้างเสริมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หมายถึง ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในเชิงคุณภาพและปริมาณตามเป้าหมายที่พึงปรารถนาหรือเป็นไปตามที่คาดหวังไว้ ในการศึกษาครั้งนี้ ผลลัพธ์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นหลังจากสตรีกลุ่มเปราะบางเข้าร่วมโปรแกรมประกอบด้วย

6.2.1 ความตระหนักรู้ในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หมายถึง การรับรู้หรือความเข้าใจเกี่ยวกับการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 รู้ถึงผลกระทบที่มีต่อผู้ติดเชื้อ และรับรู้ความจำเป็นในการปฏิบัติพฤติกรรมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

6.2.2 ความรู้ในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หมายถึง ความจำและความเข้าใจในเนื้อหาเกี่ยวกับการควบคุมปัจจัยสาเหตุที่ทำให้เกิดการติดต่อของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในเรื่องสาเหตุของโรค อาการของโรค วิธีการติดต่อ วิธีการป้องกันโรค และการปฏิบัติเมื่อสงสัยว่าจะติดโรค

6.2.3 พฤติกรรมการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หมายถึง การกระทำของสตรีเปราะบางมุสลิมที่มีจุดมุ่งหมายในการควบคุมปัจจัยสาเหตุที่ทำให้เกิดการติดต่อของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้แก่ การปฏิบัติทั่วไปตามมาตรฐานการป้องกันโรค การปฏิบัติตัวเมื่อสัมผัสกับกลุ่มเสี่ยงหรือผู้ติดเชื้อ และการดูแลสุขภาพตนเองทั่วไปเพื่อป้องกันโรค ได้แก่ การเลือกรับประทานอาหาร การออกกำลังกาย การจัดสิ่งแวดล้อมที่สะอาดและอากาศถ่ายเทได้ดี การนอนหลับพักผ่อน และการผ่อนคลายจิตใจ

6.3 สตรีเปราะบาง หมายถึง บุคคลเพศหญิงอายุ 18 -59 ปี ที่มีภาวะอ้วน ซึ่งเป็นกลุ่มเสี่ยงสูงที่จะเกิดอาการรุนแรง เป็นอันตรายถึงชีวิตได้ หากติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สามารถเข้าร่วมกิจกรรมของโปรแกรมได้ และไม่มีปัญหาในการสื่อสาร อ่านและเขียนภาษาไทยได้ อาศัยอยู่ในตำบลท่าอิฐ อำเภอปากเกร็ด และ ตำบลละหาร อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 สตรีที่มีอายุ 18-59 ปี และมีภาวะอ้วนปลอดภัยจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

7.2 สตรีมุสลิมเป็นต้นแบบการเรียนรู้ในการดำเนินชีวิตภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

7.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลประชาชนสามารถประยุกต์โปรแกรมการสร้างเสริมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ไปใช้กับสตรีมุสลิมที่มีภาวะอ้วนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดนนทบุรีและจังหวัดอื่นที่มีบริบทใกล้เคียงกัน

